

CIJENA lista: U preplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesечно K 3.60, u maloprodaji 12 sil. pojedini broj. OGLASI prijaju se u pravil. lista tri Custoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST* izlazi u nakladnoj tiskari JOE. KRMPOTIC u Puli 102. Cukioza E. Uredništvo: Sitarska ulica br. 24. — Olgovorni urednik JOSEF HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. post. Med. 26.793.

Godina IV.

U Puli, ponedjeljak 15. travnja 1918.

Broj 990

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 14. (D. u.) Službeno se javlja: Na talijanskoj fronti nikakvi osobiti događaji. — Po glavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 14 (D. u.) Izvelikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojištu na Lysi stekosmo u žilavoj borbi zemljišta. Južno od potoka Douve probiše čete generala pl. Eberhardta neprijateljski položaj jugozapadno od Wulverghema, te nakon ljutog rvanja sa engleskim četnim tjelesinama, koje poduzeše protunavalu, osvojise u južnu Nieuwecerce. Pod vodstvom generala Merckera za večernjih satova provedena navala dovela nas je u posjed visine istočno od mjesta. Kod Bailleulla vršila se je borba uz neprestane promjene. Zauzeti su krajevi Merris i Vieux-Berquin. Neprijateljske kolone, koje su pridolazile na bojište, pretrpeše teške gubitke u našoj vatri, vodjenoj promatranjem sa zemlje i sa zraka. Na bojni frontu sa objiju strana Somme topovski bojevi. Navala više engleskih bataljuna proti Merinillersu krvavo je skršena. U našim rukama ostade mnogo zarobljenika. Sjeverno od Mihiela provedosmo uspješnan sunak proti američkim četama, zadasmo im teških gubitaka, te dovedosmo zarobljenika. — U dva posljednja dana sastrijeljeno je u zračnom boju 37 neprijateljskih letalica i 3 privezana balona. Por. Wenckhoff izvjestilo je svoju 24. pobjedu u zraku. — Ludendorff.

Pismo cara Karla princu Sikstu Burbonskomu.

Paris. (D. u.) „Agence Havas“ objelodanjuje od dne 12. o. mj. ovaj službeni komunique: Među svim onim zamršenim lažima nalazi se ipak jedna čvrsta točka, pošto je car Karlo na oči Berlina lažljive demontije grofa Czernina uzeo na svoj račun, te tako sili francusku vladu, da pruži dokaze. Evo teksta vlastoručnog pisma, što ga je princ Siksto Burbonski, šurjak carev, predsjedniku republike, gospodinu Poincareu, dne 31. ožujka 1917. stavio do znanja, te koji je neposredno iza toga sa prvomolom princa obznanjen francuskom ministru-predsjedniku:

„Dragi moj Siksto! Treća godina ovoga rata, koju je svijetu donijela tolika tuge i boli, približava se koncu. Svi narodi mojega vladanja složniji su negoli ikada u vojli, da zaštite nepovrijedjenost monarkije, makar uz cijenu najvećih žrtava. Zaslugom njihove djelatnosti i veledušnim sudjelovanjem svih narodnosti mojega vladanja, mogla se je monarkija malne tri godine oprati najtežim navalama. Nitko ne će moći nijekati vojničkih uspjeha, što su ih postigle moje čete osobito na balkanskom ratištu.

Francuska je sa svoje strane pokazala odpornu snagu i divan zanos. Mi se divimo bez primisaljja divnoj tradicionalnoj hrabrosti njezine vojske i požrtvovnosti čitavog francuskog naroda. Osobito mi je ugodno vidjeti, premda smo u ovaj par protivnici, da nikakovo protuslovlje u shvatanju i nastojanju ne dijeli moje vlasti od Francuske, te da mi je opravdana nada, da će moje živahne simpatije za Francusku, zajedno sa onima, koje vladaju u čitavi monarkiji, za svu budućnost zapriječiti povratak ratnog stanja, za kojim ne može nikakova odgovornost na mene pasti. U tu svrhu, te da istinitost ovih osjećaja točno izrazim, molim Te da potajice i neslužbeno staviš do znanja gosp. Poincareu, predsjedniku francuske republike, da ću svim sredstvima i uz uporabu čitavoga svoga ličnoga utjecaja kod svojih saveznika podupirati pravedne revindikacione aspiracije Francuske pogledom na Alzaciju i Lotaringiju. Što se tiče Belgije, to se njezina suverenost mora opet uspostaviti. Ona mora zadržati sav svoj afrički posjed. Tim se nema prejudicirati pitanju odštete, koju će moći dobiti za pretrpele gubitke. Srbija uspostaviti će se u svojoj suverenosti. Kao zalag za našu dobru volju, skloni smo joj dati kako je pravo, pristup k Jadranskom moru, kao i dalekosežne gospodarstvene prednosti.

Kao prvi uvjet, koji se ima bezuslovno ispuniti, zahtjevat će Austro-Ugarska sa svoje strane, da se kraljevina Srbija u buduće odreče svake veze sa bilo kojim društvom ili skupinom, naročito sa Narodnom odbranom ili s takovim savezima, kojih politički ciljevi idu za rastvorom monarkije. Ona ima i ojalno i sa svim raspoloživim sredstvima zapriječiti svaku takovu politiku agitacije, bilo u Srbiji, bilo izvan njezinih granica, te preuzeti za to obvezu pod jamstvom antantinih vlasti. Događaji u Rusiji silu me, da svoje misli o tome zadržim za se do onoga dana,

kad će tamo biti uvedena kakova zakonita ili definitivna vlada. Pošto sam Ti na taj način razložio svoje misli, molit ću Te, da mi sa svoje strane, nakon razgovora sa obim vlastima najprije saopćiš mišljenje Francuske i Engleske, da se tako pripravi teren za sporazumak, na temelju kojega bi se mogli započeti službeni pregovori i voditi na opće zadovoljstvo. Nadajući se, da ćemo tako s objiju strana doskora moći dokončati patnje tolikih milijuna ljudi i tolikih u tako zavrih te tjeskobnih porodica, molim Te, da vjeruješ u moje žive i bratimske osjećaje. Karlo.“

Pošto je grof Czernin svojom notom od 8. travnja priznao, da su se vodili pregovori, koji su proizašli iz inicijative ličnosti, koja po rangui stoji visoko nad njim, pristijena je sada austro-ugarska vlada, da se izvavi o pokušaju, od nje priznatom, te o pojednostima pregovora njezinoga delegata.

Beč. (D. u.) Službeno se objavljuje: Od francuskoga ministarskoga predsjedništva u njegovom komuniqueju od 12. travnja 1918. objelodanjeno pismo Njegova c. i kr. apostolskoga Veličanstva krivotvoreno je, pa valja prije svega izjaviti, da se pod ličnošću, koja stoji daleko iznad ranga ministara vanjskih posala, te koja je, kako se dopušta u službenoj objavi od 7. travnja, poduzela u proljeću 1917. nastojanja oko mira, nemogaše razumijevati Njegovo c. i kr. apostolsko Veličanstvo, nego prince Siksto Burbonski, koji se je i razumijevao, pošto se je prince Siksto u proljeću 1917. bavio oko toga, da se zaračene države zbliže.

K tekstu listu, objelodanjenom od gosp. Clemenceaua, izjavljuje c. i kr. ministarstvo vanjskih posala, po previšnjoj zapovjedi, da je Njegovo Veličanstvo svoje šurjaku, princu Sikstu Burbonskomu, pisalo sasvim lično privatno pismo, u kome nije bilo nikakovoga naloga, neka zapodjene kod predsjednika francuske republike ma bilo kakovo posredovanje, te neka saopćenja, sebi namijenjena, dalje dade ili izazove protuzjave ili ih primi. U ovom se pismu nije spominjalo belgijsko pitanje, a o Alzaciji i Lotaringiji sadržavalo je pismo ovo mjesto: „Sav svoj lični utjecaj upotrijebio sam u korist francuskih revindikacionih aspiracija pogledom na Alzaciju i Lotaringiju, kad bi te aspiracije bile pravedne, ali one to nisu“. U komuniqueju francuskoga ministarskoga predsjedništva od 9. travnja spomenuto drugo pismo carevo, u kome je Njegovo c. i kr. apostolsko Veličanstvo spomenulo, da se slaže sa svojim ministrom, niti ne spominje francuski komuniquej, a to je značajno.

O daljnjem razvoju polemike između grofa Czernina i Clemenceaua javlja „Pester Lloyd“ iz Beča: Na njerodavnom se mjestu izjavljuje sa najvećom odličnošću, da careva pisma sa sadržajem, koji citira g. Clemenceau, ne postoje. Stoga se ovdje sa napetošću, ali bez svakoga nemira čeka na daljnja Clemenceauova „otkrića“. Drži se, da će Clemenceau istinu svojih tvrdnja nastojati, da potvrdi objelodanjenjem facsimila. Dobro. No to će onda biti fotografski vjerne kopije falsifikata.

Francuski listovi tvrde, da će Clemenceau i svoje buduće izvave dati u sporazumu sa britskom vladom. Prije nego li se objelodane navodna pisma cara Karla, upita: će Clemenceau o tom englesku kraljevsku porodicu. — „Le Journal“ kaže, da navodna pisma cara Karla dokazuju, da je austrijsko nastojanje, da se obori njemački jaram, došlo dalje, nego se misli. — „Figaro“ podsjeća na pismo cara Vilima I., kojim da se takodjer priznaju francuska prava na Alzaciju-Lorenu. — „Frankfurter Zeitung“ javlja iz Basela, da bivši vanjski ministar Ribot demantuje Czerninovu izjavu, da je grof Revertera bio u ime francuske vlade pozvan od jednoga neutralca, da se izvavi o stajnovištu monarkije. Francuska vlada, kaže, nije poduzela nikakove inicijative. — Pariški „Temps“ piše: Ako je grof Czernin zlorabio povjerenje svoga gospodara, kako da onda ne odstupa? Oстане li, to nam odatle valja očito zaključiti, da se je između Bečom i Berlinom ugovorilo, da se ono pismo cara i kralja ima odaslati. Bilo bi interesno poznavati adresata onoga pisma.

Czernin — Clemenceau.

Ženeva, 13. „Temps“ spominje, da je grof Czernin još pred nekoliko sedmica izjavio, da se Austrija za Strassburg bori jednakim oduševljenjem, kao i za Trst. Tada nije vlada htjela, da objavi tajne dokumente. Konačno je svako odgađanje postalo nemogućim usljed izazovnog ponašanja grofa Czernina. Ako grof Czernin ostane na svom mjestu, može se zaključiti, da je pismo cara Karla bilo napisano sa znanjem Berlina. To mišljenje dijeli i „Journal de Débats“.

* Engleski izvještaj 13. t. mj. u jutro: Žestoka se je bitka razvila na veće u visini Neuve-Eglis i Vulverghem. Trajala je do kasno u noć. U višini Festuberta promakosmo naše linije nešto naprijed te dovedosmo nešto zarobljenika. Kasno na večer poduzeo je neprijatelj poslije žestokog opstrjeljavanja jaku navalu proti našim položajima istočno od Locona. Neprijatelj je uspio, te je na nekojim točkama provalio u naše linije, no, bio je našom protunavalom opeta iz njih istjeran. Druga navala, poduzeta od neprijatelja noću na isto mjesto, bila je uspješno suzbiti. Za prvih noćnih satova navalo je neprijatelj zapadno od Meuville, bio je odbit. Na ostaloj sjevernoj fronti se položaj nije promijenio. Oštra se je mjesna bitka vršila jučer južno od Somme, u blizini Hangarda. Protunavalama engleskih i francuskih četa opeta su osvojeni položaji, u koje je neprijatelj provalio. Sjeverno od Somme bilo je neprijateljsko topništvo djelatnije.

* Turski izvještaj od 13. t. mj. javlja: Osim mjestimice živahnije topovske vatre i osim nekih po našim uspješnih bojeva između predstražama na palestinskoj fronti, nema nikakvih važnih događaja.

* Rat na moru. Prema nekoj vijesti washingtonskog državnog departementa, prikazala se je 10. t. mj. njemačka podmornica najvećeg tipa pred Moronviom (Liberia), opstrjeljavala je bežičnu postaju, te je prouzročila vanrednu štetu. Nato je pučala na kabelsku postaju. — U zatvorenom području oko Engleske potopljeno je opeta 23.000 brutto reg. tona.

* Opstrjeljavanje pariškog područja sa strane njemačkog dalekosežnog topa, je — kako Havas javlja dne 14. t. mj. — opeta započelo. Prema „Matinu“ prouzročilo je opstrjeljavanje razmjerno neznatnu štetu. Jedno je tane u nekoj po danu živahnij ulici srušilo nasip i prouzročilo, da je kanal puknuo. Drugo je tane srušilo neki zid u maleno dvorište. Do svršetka opstrjeljavanja nije bilo javljeno o nikakvim žrtvama na ljudima. Pučanstvo je ostalo mirno.

* Zračni napadaji. Wolffov ured javlja dne 14. t. mj.: U noći od 12. na 13. t. mj. napao je freg. kap. Strasse sa skupinom naših zrakoplova važne brodogradilišne naredjaje u srednjoj Engleskoj. Bombama su nabačeni Nottingham, Sheffield, Leeds, Hull i Grimsby. Usprkos vanredno jakoj topovskoj obrani i progibanju sa strane letalaca, vratise se svi zrakoplovi neoštećeni.

* Zračna navala na Englesku. Iz Londona se službeno javlja dne 13. t. mj.: Zračnu navalu prošle noći poduzeše 4 zrakoplova, od kojih dva su prodrla nekoliko milja u unutrašnjost. Od ostala dva jedan stigao u Midlands, a drugi na sjeverozapadnu obalu. Veći je dio bacala pao na otvoreno polje. Prouzročena je šteta neznatna, 5 je osoba mrtvih i 15 ranjenih.

* Parlament za Irsku. Parlamentarna korespondenca „Daily Telegrapha“ javlja, da je dne 11. t. mj. bio u donjoj kući podastrt izvještaj irskog konventa. U izvještaju se predlaže, neka se ustanovi parlament za Irsku, koji bi se imao sastojati iz gornje i donje kuće, te istodobno neka se daje primjerena sigurnost unijonistima.

Političke vijesti.

Češka skupština u Pragu.

„Tagespost“ prima iz Praga dne 13. t. mj.: Na današnju skupštinu u Pragu prispjelo je 25 jugoslavenskih odaslanika, među njima zastupnik dr. Korošec i Gostinčar. — Zastupnik Stanjek i Tušar objavljuju izjavu, u kojoj se veli: Za posljednjih sastanaka sa ministrom-predsjednikom je ovaj istaknuo, da nije bio informiran o izvavi grofa Czernina pred bečkim građkim vijećem. Predložio nam je pripravljenu već izjavu, te zahtijevao, da na nju odgovorimo. Mi smo to odbili, upitivši na predstojeću skupštinu u Pragu, koja će zaključiti, kakav se odgovor ima dati na Czerninovu izjavu. Malo pred odlaskom saopćio nam je dr. pl. Seidler, da ga političke prilike sile, da ovu izjavu objavi. Koje su te prilike, nama nije poznato. — Na današnjoj skupštini bio je jednoglasno primljen zaključak, u kojemu se veli: U potocima teče po bojištima krv Čehoslovaka. Nbrojeni grobovi jesu spomenici gubitaka češko-slovačkog naroda. Sve je ove bezbrojne žrtve prouzročio rat, kojega mi nijesmo htjeli i za kojega mi nijesmo odgovorni. Neslomljen svim patnjama narod naš vjeruje, da će iz oluje svjetskog rata niknuti i za nas novi život i da će opći mir za uvijek očuvati čovječanstvo od nove slične katastrofe. Nijesmo nikada htjeli, a nećemo ni danas ništa drugo, nego slobodan i samostalan život, da pod vlastitom suverenošću upravljamo svojom sudbinom. Uzaudni

će biti svi pokušaji, da se narod uništi i da se prijetnjama slomi njegova čvrstoća. Sastali smo se, da prema gore i prema dole pokažemo, da je narod tako slojan, kako nije u povijesti nikada bio. Narod stoji kao granitna stijena za svim onim, što su njegovi zastupnici izjavili u znamenitim svojim deklaracijama. Ustrajati ćemo, sve dok ne pobijedimo, dok ne stvorimo temelje za samostalnost našega naroda. — Načelnik Pojačkog kluba odgovorio je na pozivnicu na praški sastanak pismom, u kojemu veli: Pošto govor grofa Czernina, držan pred bečkim općinskim vijećem, sadržaje teške optužbe protiv nezajmačkih naroda, koji sačinjavaju dvije trećine austrijskog građanstva i pošto je tendencija ovih optužbi u protuslovlju sa duhom austrijskog ustava, dozvoljujem si izreći svoje osobno mišljenje, da nema austrijskog naroda, koji bi mogao, ako je sačuvarao osjećaj dostojanstva, bez prosvjeda čiti takvu provokaciju i koji ne bi na mjerodavnom mjestu, u delegacijama i u zastupničkoj kući, zauzeo odgovarajuće stanovište. — U oči narodne skupštine u Pragu, gdje je sveukupni češki narod odgovorio grofu Czerninu na njegove podvale, piše „Slovenski Narod“: Odgovor češkog naroda bit će silan i veličanstven. Nasuprot svim neprijateljima češki će uvijek ponosno i odvažno dignuti svoju zastavu prava i slobode, za kojom koraca u Češkoj sve, što narodno misli i osjeća, slobodno za vodjama naroda. Pod ovom će se zastavom okupiti danas i zastupnici našega naroda. U historičkom činu obnovljuju Jugoslavenu prisegu vjernosti do bratskog češkog naroda. Neće nas razdružiti niti prijatelj, niti spletka. Svi znamo, da je čvrsto bratsko savezništvo obaju naroda u ovo sudbonosno doba jedan od glavnih preduvjeta sigurne pobjede, svi znamo, da smo jedan bez drugoga izgubljeni, da je sloboda Čeha ovisna od naše slobode, da Jugoslavije ne će biti, ako ne bude Češke. Bečka si je politika toga dobro svijesna. Zato radi prijateljima i slatkim riječi, da bi nas razdvojila. Govor viteza Sedlčera podaje nam za to najnoviji dokaz. Poklonio se je Slovencima i Hrvatima, te je samo slučajno zaboravio, da su među nama najviše žrtvovali Srbi, kao dio onih bosnanskih četa, koje su bezbroj puta nastupile kao trijeri armade, kao onaj dio našega naroda, koji je morao da izdrži najstrašnju navalu unutrašnje vojne... „Slovenski Narod“ svršava: Srca čitavog našeg naroda su danas u Pragu. Putem naših zastupnika obnavlja naš narod češkom narodu prisegu: S Tobom do svršetka, s Tobom do pobjede. S Tobom radje u smrt, nego u nečasno ropstvo. — Akademski omladina hrvatskog sveučilišta u Zagrebu odasala je povodom velike prosvjedne skupštine, koja se obdržuje u Pragu protiv kleveta i napadaja, nanesenih češkom narodu, sljedeću brzojavku: „Dr. Stanjek, predsjednik „Češkoga saveza“, Prag. Jugoslavenska akademski omladina hrvatskog sveučilišta u Zagrebu pozdravlja saкупljene predstavnike češkoga naroda i pridružuje se protestu protiv kleveta i napadaja, nanesenih bratskom i savezničkom češkom, te našem narodu. Potpis: Akademski omladina hrvatskog sveučilišta u Zagrebu“.

Troci traži priključak uz antantu.

„Agence Havas“ javlja iz Petrograda: Trocki izlazi sve više na površinu i traži priključak uz antantu u vojničkom i političkom pogledu. Posredovanjem francuskoga generalnoga konzula u Moskvi pregovara Trocki već duže vremena sa francuskom vladom, koja se izjavila spremnom, da zasada pošalje u Rusiju 500 francuskih časnika, da provedu reorganizaciju ruske vojske. „Agence Havas“ naglašava, da Francuska podupire Rusiju kod uspostave njene vojne snage samo pod tim uvjetom, da se ovo naoružavanje vrši protiv Njemačke. Trocki traži sporazum i sa ruskom buržoazijom, sa plemstvom i sa financijskim krugovima. Antanta je sklona dati Rusiji i većih novčanih sredstava. Amerika je zasada, uz izvjesne zaloge, pripravna predumiti tri milijarde.

Kamenjev zadržan u Finskoj.

Na intervenciju ruske vlade glede oslobodjenja Kamenjeva, primio je ruski poslanik Vorovskij od finske vlade sljedeći odgovor: „Kamenjev bit će od finske vlade tako dugo pridržan kao taoc, dok ruska vlada ne obustavi pomoć crvenoj gardi“. Imenovanje Kamenjeva poslanikom u Beču ostaje na snazi i dalje. Iz pouzdanog izvora javlja se, da ruska ne će nikoga drugog poslati u Beč.

Domaće vijesti.

Ljetno vrijeme. Primamo: Pozivom na naredbu cijelog ministarstva 23. III. 1918. B. D. Z. 160, kojom se ustanovljuje ljetno vrijeme za godinu 1917., pomiče se sporazumno sa c. i. kr. zapovjedništvom ratne luke sa počam od ponedjeljka 15. IV. 1918. do ponedjeljka 15. IX. 1918. sat zatvaranja, i to za dućane od 7 sati prije podne do 8 sati po podne, a za gostione i kavane od 9 sati do sati po podne. — Po naredbi cjelokupnog ministarstva od 25. ožujka 1918. L. D. Z. br. 106, od ponedjeljka 15. travnja t. j. danas do ponedjeljka 16. rujna 1918. uvadja se ljetno vrijeme. Danom 15. travnja u 2 sata u noći imaju se pomaknuti ure za 1 sat unaprijed, a 16. rujna u 3 sata u jutro za jedan sat natrag.

Opomena. Upozorujemo općinstvo u njegovom vlastitom interesu neka se drži točno ovotvrdjanih odredaba glede zatvaranja kapaca radi svjetla kao takodjer gostioničarskih prostorija. Odnosno doba, kada se imade prozore zatamnjivati i gostione zatvarati jest jasno dolučeno. Pet minuta zakasnenja dostatno je, da bude stranka globljena sa najmanje 40 K. Da li se isplati n. pr. gostioničaru platiti tako visoku globu radi vlastitog nemara? Misimo da ne. Radi toga preporučamo toplo našem općinstvu, da ne prekoračuje policijske ure u nikojem slučaju. To vrijedi i za one, koji se ne drže odredaba glede zadržavanja osoba poslije 10 sati na ulici. Tko ne imade odviše novaca, neka se drži točno pretpisa.

† Dr. Izidor Reja, liječnik u Bazovici kod Trsta, preminuo je naglo ovih dana.

Knjige „Matica Hrvatske“. Umoljavaju se bivši članovi „M. H.“ iz Pazina i okolice, da se prijave povjereniku i da uplate članarinu za redovita izdanja za god. 1917. (III. kolo). Članarina iznosi K 8.—. Novi se članovi mogu predbilježiti dnevno i u knjižari „Novak“.

Dnevne vijesti.

Za hrvatsko-ugarski sporazum. „Hrv. Država“ piše: Neki — nama poznati — gospodin Kalman Ghyczy, piše u jučerašnjem „Pester Lloyd“ elegični poziv na mađarsko javno mišljenje, da se pozabavi sa prilikama u Hrvatskoj te uznastoji doći u pobliži dodir s Hrvatima. Govori o zajedničkoj sudbini, o zajedničkom životu i budućnosti, pozivlje se na tisućgodišnju povijest i na sve one lijepe fraze, koje smo vikli slušati iz ustiju mađarske nesudjene braće kadgod su htjeli postignuti svoj cilj. Rekosmo, da ne znamo pobliže, tko je taj gospodin Kalman Ghyczy. Je li on u rodu s onim Kolomanom Ghyczyem, stvoriteljem nesretne nagodbe, na koga se on pozivlje. Svakako da on spada među one brojne, na žalost, Mađare, koji se useliše u našu domovinu te provadjaju „mirnu penetraciju“, udobno se namjeste te hoće da igraju i političku ulogu. Tako čujemo, da jedan Ghyczy reflektira čak na zastupnički mandat za kotar Delnice-Cabar. Nije li taj i pisac spomenutog članka? Nije li članak napisan namjerom, da Ghyczy postane zastupnikom mađarstva u hrvatskom saboru? Pobliže se osvrtni na ovakove elegične ispade sa mađarske strane nikada nam ne bijaše po čudi, a u današnje vrijeme nam je i odurno. Na citat iz govora staroga Kolomana Ghyczya hrvatskim deputirima poslije utanačene nagodbe: „Nagodba nas je u mnogim pogledima odijelila, ali se nadam, da će nas zajednički rad i zajedničko međusobno povjerenje zbližiti“, odgovaramo, da je Hrvate u prošlosti medena riječ približila Mađarima, ali da ih je zajednički rad mađarskih vlada i mađarskih predstavnika posve udaljio. Koga nije opanetilo iskustvo od zadnjih pedeset godina i uvjerilo, da mi u zajednici s Mađarima ne možemo nego trpjeti? Mi možemo s njima imati samo odnos dobra susjeda, ali posve neodvisna i samostalna bez drugih veza.

Glavna skupština Hrvatskoga novinarskoga društva bit će u ubotu, dne 27. o. mj. u 3 sata popodne u prostorijama „Matice Hrvatske“. Na dnevnom je redu i izvještaj o kolektivnom ugovoru. Ravatelj, g. Ivan Ancel, predao je „Hrvatskom novinarskom društvu“ kao temelj za zakladu dra. Milana Heimerla K 1700, koji je iznos preostao od svote, što ju je g. Ancel bio sakupio za vijenac na odar pokojnikov. Hrvatsko novinarsko društvo apelira na sve prijatelje dra. Heimerla, da se sjete ove zaklade. Prinose valja slati na adresu tajnika Hrvatskoga novinarskoga društva, g. Slavka Jutrišu, urednika „Novosti“.

Velika akcija u prilog malene djece. Od mnogih ratnih nevolja najviše su djeca propatila. Svagdje je milosrdje izbilo na vidjelo, pa su javne korporacije i društva pomogli mnogoj djeci, da nadju utočišta na selu, gdje će se okrijepiti. Ali sredstva tih tamoamo raspršenih akcija bila su odveć malena. Prave pomoći možemo tek od takove akcije očekivati, koja bi se na veliko pokrenula, zahvatila čitavu monarkiju i od nje bila poduprta. General pl. Landwehr stupio je tad u pregovore s austrijskom i ugarskom vladom, pa je na njegov prijedlog povjerenja uprava akcije za Austriju, barunu Hussareku i barunu Spitzmülleru, dok je za Ugarsku uzeo na sebe upravu akcije ministar-predsjednik dr. Wekerle. Kao zastupnici zajedničkog prehrambenog odbora izasalani su u upravu akcije za Austriju, poticatelj akcije Ernst Klebinder, a za Ugarsku honvedski kapetan Tas. U svakoj će se zemlji obrazovati zasebna zemaljska centrala, koja će pokrenuti drugih kotarskih grupa. Djeca svake zemlje bit će po mogućnosti smještena u bolje opskrbljene seoske krajeve u istoj pokrajini ili inače u drugu pokrajinu ili u Ugarsku. Odlučeno je, da će se pokrenuti ferijalna akcija i smjestiti na selo slabunjava, umorna djeca privremeno za šest sedmica. Tu će doći u obzir samo ona djeca, koja idu u školu, i to slabunjava, a nažalost, ne i bolesna djeca, kojima je liječnik naredio, da odu na selo za oporavljenje i čiji roditelji imaju najviše 6000 K prihoda, a staraju se za više no jedno

dijete. Na će se praviti nikakove razlike pogledom na narodnost, konfesiju ili pripadnost. Pa i ako seoski stanovnici i ove godine pate pod ratnim nevoljama, naći će se ipak u velikom broju i takvih ljudi, koji će rado primiti malene građane, što badava, a što uz primjerenu plaću. Uzet će se i dalje u pomoć intenzivno saradništvo onih društava, koja su se i dosada bavila smještanjem malene djece na selu. Tijem, što je Njegovo Veličanstvo uzelo na sebe protektorat nad tom akcijom, vladaru je postavio pod svoju moćnu zaštitu. Hiljadama i hiljadama djece povratit će se zdravije.

O topu, koji puca na Pariz. „Zeit“ javlja iz Ženeve. „Temps“ saopćuje, da je šef pariškoga građanskog laboratorija, Kling, iz množine donešenih mu komadića taneta konstruirao dva potpuna njemačka taneta orijaškog topa. Tane nosi carsku krunu i signaturu „M.“, što znači, da potiče od mornaričkog topa. Kaliber mu je najviše 220 milimetara. Metak je dug 50 centimetara i imade kožnati obruč. Dužina metka se posebnom napravom, koja djeluje u lijetu, poveća na 90 centimetara. Za nabijanje topa treba 20 časaka; svaki hitac stoji 30.000 franaka.

Živež iz Ukrajine. Dop. ured javlja iz Berlina: U svrhu nabave potrebne robe i živeža iz Rusije, naročito iz Ukrajine, spojše se njemačke i austro-ugarske banke u sindikat, koji će voditi banka Mendelsohn i drug. Njemačkoj skupini pripadaju članovi takozvane „Stempelvereinigung“.

Slovačko Srca. Pod ovim naslovom donosi „Slovački tjednik“, koji izlazi u Budimpešti, uvodni članak, kojim apelira na Slovake, da se skupe oko organizacije „Slovačkog Srca“ po uzoru braće Čeha. Svrha je: „Slovačkom Srcu“, da narodnim dobrovoljnim prinosima potpomaze ratnu siročad i stradalnike.

Borba protiv prostitucije. U nedjelju bila je u Sarajevu skupština muslimanske vjerske općine, tako zvanog džematmedžlija, koja nije zasjedala, otkako je osnovana. Skupština je bio povod, što se među muslimanskim ženama sve više širi prostitucija. Odbor je predložio nekoliko predloga glede pobijanja prostitucije, za što se traži pomoć vlade i imućnih građana. Kad se raspravljalo, tko bi imao da provodi te ustanove, došlo je do burnih prizora, tečajem kojih su mlađi elementi žestoko napadali organe vakufske autonomije radi nemara, što su mogli dopustiti, da do današnjih prilika dodje. Prodro je prijedlog dra. Spaha, da ustanove za pobijanje prostitucije imade da provodi odbor vjerske općine.

Budućnost žute rase. Sir Robert Hart otišao je u Kinu još u 18. godini kao dragoman engleskog konzulata. Tamo je ostao pune 54 godine, zauzimajući razne položaje u državnoj vlasti. Za tako dugo vrijeme naučio je da potpuno govori i piše, a tako isto poznao je i najintimniji život Kineza. Poslije toliko godina vratio se je u svoju domovinu, Englesku, i odmah po dolasku dao je javnosti ove interesantne podatke o ulozi ove kolosalne države u budućnosti: Sigurno je, da će budućnost još jednom donijeti Evropi „žuto pitanje“, a možda i „žutu opasnost“. A kakva je ta žuta opasnost? Kinezi su umni, marljivi i vrijedni, kulturni ljudi, broje 400.000.000 ljudi i spremaju dan oslobodjenja od stranog tutorstva i mješanja u život njihove zemlje. Ven-Hšijung, kineski prvosvećenik, rekao mi je prije 40 godina: „Svi tražite da nas probudite. Uspjet ćete; ali ćemo mi ići dalje od onoga što vi želite i tražite“. On je u pravu, veli sir Hart, jer kroz 15 godina Kina će imati preko 20.000.000 Boksera, koji će razvijanjem nacionalne zastave ustati protiv svih stranaca. Časnost, učtivost i spravedljivost u Kinezu nadmašuje sve druge narode. Kulturni su, a dokaz im je ovaj: u jednoj staroj kineskoj knjizi od prije dvije hiljade godina pominje se kutija koja proizvodi glasove. To je naš današnji fonograf, za koji su Kinezi znali prije toliko godina.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

Lijepa gospodja Smith

ili

Gospodja sa tri muža.

Veseloigra u 4 čina.

Početak: 2:30, 3:55, 5:20, 6:45.

Neprekidne predstave.

Ulaznica: I. pr. K 1:20; II. 60 h

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo raspored.

Šnute

svoje vinograde, voćnjake i svekoliko bilje od ušiju ličica, gušenice i ostalih zareznika ušćavanjem sa pojačanom kalifornijskom čorbom ANTIPLUNGIN. Radikalno pouzdano djelovanje, bez oštećivanja biljke, vrlo štedljivo, u inozemstvu već više godina sa izvanrednim uspjehom lakašano. — Cijena: 1 litar K 12.— (dostatno za 50 litara). Originalne posude po 3 i pol litara K 32.—. Razaslije pouzdećem ili novac unaprijed: M. JUNKER, Zagreb 10, Petrinjska ulica 3. — Potanji prospekt — i uputa besplatno.

Pravi naravni

„Wermuth“

može se dobiti, dok zaliha traje, u skladištu vina L. Križ, ulica Diana br. 11.

U trgovini pokušava, Fil. Barballca,

u Sišanskoj ulici, prodaje se novo prispjelo pokušstvo.